

อียูกำหนดระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐใหม่ เพื่อยกระดับนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Eco-innovation)

เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2559 อียูประกาศปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐใหม่ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 เมษายน 2559 เพื่อยกระดับนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยกำหนดเงื่อนไขการประกวดราคาที่จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในการให้สัมปทานของรัฐอียูมีหลักการสำคัญในการพิจารณาข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากที่สุด (Most Economically Advantageous Tender: MEAT) ซึ่งเป็นการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านคุณภาพ ผลกระทบทางสังคม สิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมนวัตกรรม ร่วมกับปัจจัยด้านราคา ตามกฎระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างฉบับใหม่ (Directive 2014/24/EU on Public Procurement) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ยุโรป 2020 (Europe 2020 Strategy) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน 2557 การปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐในครั้งนี้ เป็นการกำหนดเงื่อนไขการพิจารณาข้อเสนอที่คำนึงถึงผลประโยชน์และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ภาคอุตสาหกรรมพัฒนาเทคโนโลยีและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประเทศสมาชิกว่ามีแนวปฏิบัติต่อเรื่องนี้อย่างไร โดยหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นผู้จ้างสามารถบังคับให้ผู้ประมูลปฏิบัติตาม ดังนี้

1. ระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานรัฐซึ่งเป็นผู้จัดจ้างสามารถบังคับให้บริษัทที่ยื่นประมูลงานต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมในระดับอียู ระดับสากล รวมทั้งระดับรัฐ โดยผู้จ้างสามารถปฏิเสธการยื่นประมูลจากบริษัทที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมได้

2. การรับรองมาตรฐานสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ฉลากสิ่งแวดล้อมหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นผู้จัดจ้างสามารถขอให้บริษัทที่ยื่นประมูลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้า บริการ และงานก่อสร้าง ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการใช้ฉลากสิ่งแวดล้อมในการรับรองมาตรฐาน (สามารถศึกษาตัวอย่างฉลากสิ่งแวดล้อมได้ที่

http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm)

ทั้งนี้ ฉลากสิ่งแวดล้อมเป็นการรับรองมาตรฐานสินค้าที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยภาครัฐ ผู้บริโภค ผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย และองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม โดยเงื่อนไขของฉลากสิ่งแวดล้อมจะต้องมีความสอดคล้องกับสัญญาการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น รายละเอียดของสินค้าและข้อความบนบรรจุภัณฑ์ อนึ่ง การใช้ข้อมูลอ้างอิงในฉลากจะต้องไม่จำกัดการพัฒนาวัตกรรมการผลิตเพื่อสิ่งแวดล้อม

3. กระบวนการผลิตที่เป็นธรรมหรือปราศจากการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นผู้จัดจ้างสามารถขอให้ผู้ประมูลใช้วัตถุดิบในการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การยกเลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย การใช้เครื่องมือ/เครื่องจักรประหยัดพลังงานในการผลิตสินค้าหรือบริการ รวมถึงการใช้วัตถุดิบที่มีกระบวนการผลิตภายใต้แนวคิดการค้าที่เป็นธรรม (Fair Trade)

4. การคำนวณต้นทุนที่ครอบคลุมตลอดอายุผลิตภัณฑ์ (life-cycle cost) หน่วยงานรัฐซึ่งเป็นผู้จัดจ้างสามารถเลือกใช้ในการประเมินต้นทุนสินค้าที่รวมต้นทุนที่ครอบคลุมตลอดอายุผลิตภัณฑ์ (life-cycle cost) ซึ่งรวมถึงต้นทุนภายใน (internal costs) เช่น การวิจัยและพัฒนา กระบวนการผลิต การขนส่ง การใช้พลังงาน การบำรุงรักษา และการกำจัดทิ้งหลังหมดอายุการใช้งาน รวมทั้งผลกระทบภายนอกด้านสิ่งแวดล้อม (costs related to environmental externalities) ซึ่งประกอบไปด้วย การปล่อยก๊าซเรือนกระจก มลภาวะจากการขุดแร่หรือจากการผลิตสินค้า ทั้งนี้ วิธีการประเมินต้นทุนการผลิตสินค้าสามารถกำหนดให้ใช้ระดับรัฐ ภูมิภาค หรือท้องถิ่น

ขึ้นอยู่กับขั้นตอนการปฏิบัติของประเทศสมาชิก อย่างไรก็ตาม วิธีการประเมินต้นทุนการผลิตสินค้าจะต้องตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และบริษัทที่ยื่นประมูลสามารถให้ข้อมูลการประเมินได้ โดยจะไม่เจาะจงต่อการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าหรือบริการแบบใดแบบหนึ่งเป็นการเฉพาะ

ทั้งนี้ อียูสนับสนุนให้มีวิธีการคำนวณการประเมินต้นทุนสินค้าหรือบริการที่ครอบคลุมตลอดอายุผลิตภัณฑ์ในระดับอยู่สำหรับประเภทสินค้าหรือบริการบางประเภท ซึ่งเมื่อมีการพัฒนาและบังคับใช้วิธีการคำนวณดังกล่าวแล้วจะมีการประกาศอย่างเป็นทางการในเอกสารประกาศเชิญชวนประกวดราคาจ้าง

ที่มา: www2.thaieurope.net